ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2004

Vyhlásené: 04.08.2004 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

452

ZÁKON

z 30. júna 2004

o náhradnom výživnom

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1
Predmet úpravy

Tento zákon upravuje

a) právne vzťahy pri poskytovaní náhradného výživného pre dieťa,

b) konanie o náhradnom výživnom,

c) konanie o uplatnení náhrady za poskytnuté náhradné výživné.

§ 2
Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona

a) náhradné výživné je suma poskytnutá štátom na zabezpečenie výživy oprávnenej osoby v prípade, ak si vyživovaciu povinnosť[1]) neplní povinná osoba,

b) oprávnená osoba je dieťa, ktorému bolo priznané výživné právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou,

c) povinná osoba je rodič dieťaťa, alebo iná fyzická osoba, ktorej bola právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou uložená povinnosť platiť výživné dieťaťu,

d) žiadateľ je rodič, oprávnená osoba, iná fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej má povinná osoba podľa právoplatného rozhodnutia súdu alebo súdom schválenej dohody platiť výživné pre oprávnenú osobu,

e) penále je 25 % sumy poskytnutého náhradného výživného za príslušný mesiac, ktoré príslušný orgán vymáha spolu s náhradou za poskytnuté náhradné výživné.

§ 3
Nárok na náhradné výživné

(1) Podmienky nároku na náhradné výživné sú:

a) neplatenie výživného v plnej výške povinnou osobou v lehote a spôsobom tak, ako je upravená splatnosť jednotlivých splátok výživného právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou najmenej za tri po sebe nasledujúce mesiace od splatnosti poslednej splátky výživného a platenie výživného nemožno zabezpečiť výkonom rozhodnutia,[2])

b) riadne plnenie povinnej školskej dochádzky oprávnenou osobou,

c) neposkytovanie dávky v hmotnej núdzi alebo príspevku k dávke v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu,[3])

d) trvalý pobyt oprávnenej osoby na území Slovenskej republiky.

(2) Podmienky zabezpečenia platenia výživného výkonom rozhodnutia sa považujú na účely odseku 1 za splnené aj vtedy, ak žiadateľ podal návrh na výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy a tieto sa nerealizujú alebo sa ich realizácia skončila z dôvodu straty zamestnania povinnej osoby.

(3) Podmienka zabezpečenia platenia výživného sa považuje za splnenú aj vtedy, ak žiadateľ podá návrh na výkon rozhodnutia najneskôr v deň podania žiadosti o náhradné výživné.

(4) Podmienka podľa odseku 1 písm. b) sa považuje za splnenú, ak oprávnená osoba skončila povinnú školskú dochádzku.

(5) Náhradné výživné sa poskytne, len ak príjem žiadateľa a fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne podľa osobitného predpisu,[4]) nie je vyšší ako 2,2-násobku sumy životného minima žiadateľa a súm životného minima fyzického osôb, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne podľa osobitného predpisu.[4]) Do úhrnu príjmov žiadateľa a fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne podľa osobitného predpisu,[4]) sa nezahŕňa príjem povinnej osoby.

§ 4
Výška náhradného výživného

(1) Náhradné výživné sa poskytuje žiadateľovi vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu alebo vo výške súdom schválenej dohody, najviac však vo výške 1,2-násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa určené osobitným predpisom.[4])

(2) Ak si povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť čiastočne, náhradné výživné sa poskytne vo výške nezaplateného výživného. Obmedzenie maximálnej výšky náhradného výživného podľa odseku 1 týmto nie je dotknuté.

Konanie o náhradnom výživnom

§ 5

(1) Účastníkmi konania o náhradnom výživnom sú:

a) žiadateľ,

b) oprávnená osoba,

c) povinná osoba.

(2) Na konanie a rozhodovanie o náhradnom výživnom je príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny[5]) podľa miesta trvalého pobytu oprávnenej osoby (ďalej len „príslušný orgán“).

§ 6

(1) Žiadateľ si môže uplatniť nárok na náhradné výživné podaním písomnej žiadosti o náhradné výživné (ďalej len „žiadosť“).

(2) Zo žiadosti musí byť zrejmé, že sa žiadateľ domáha vyplatenia náhradného výživného a v akej sume. Žiadosť musí obsahovať tieto prílohy:

a) právoplatné rozhodnutie súdu alebo súdom schválenú dohodu, ktorým bola povinnej osobe určená povinnosť platiť oprávnenej osobe výživné, alebo osvedčenú kópiu rozhodnutia alebo dohody,

b) potvrdenie príslušného súdu, že žiadateľ sa návrhom na výkon rozhodnutia domáhal platenia výživného, a to najneskôr v deň podania žiadosti o náhradné výživné,

c) potvrdenie školy o tom, že si oprávnená osoba riadne plní povinnú školskú dochádzku, alebo potvrdenie zariadenia, v ktorom sa oprávnená osoba pripravuje na budúce povolanie, o tom, že sa oprávnená osoba riadne pripravuje na budúce povolanie; to neplatí v prípade podľa § 3 ods. 4,

d) potvrdenie o príjme žiadateľa a fyzických osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú.

§ 7

(1) Príslušný orgán vyzve povinnú osobu, aby sa k žiadosti vyjadrila v lehote, ktorú jej určí. Lehota nesmie byť dlhšia ako 15 dní.

(2) Ak povinná osoba v lehote určenej podľa odseku 1 preukáže zaplatenie výživného vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu alebo vo výške súdom schválenej dohody, príslušný orgán konanie o poskytnutie náhradného výživného zastaví.

(3) Ak sa povinná osoba v lehote nevyjadrí alebo ak sa vyjadrí, ale nepreukáže zaplatenie výživného v plnej výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu alebo v plnej výške súdom schválenej dohody a ak sú splnené podmienky podľa § 3 ods. 1 až 5, príslušný orgán rozhodne podľa § 9.

§ 8
Informačná povinnosť

(1) Žiadateľ a povinná osoba informujú príslušný orgán o každej zmene skutočnosti, ktorá je podľa tohto zákona rozhodujúca na vyplácanie náhradného výživného bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich dní odo dňa zmeny skutočnosti. Nesplnenie tejto povinnosti zo strany žiadateľa je dôvodom na zastavenie výplaty náhradného výživného.

(2) Škola alebo zariadenie, v ktorej si oprávnená osoba plní povinnú školskú dochádzku alebo sa ďalej pripravuje na budúce povolanie, informuje príslušný orgán o závažných nedostatkoch v plnení jej školskej dochádzky alebo dochádzky do tohto zariadenia. Informácie sa podávajú najmä o tom, že oprávnená osoba skončila dochádzku, alebo v školskej dochádzke pokračuje v inej škole alebo zariadení. Rovnako obec informuje o skutočnosti, že oprávnenej osobe nie je poskytovaná riadna starostlivosť fyzickou osobou, ktorá poberá náhradné výživné.

(3) Osoby uvedené v odseku 1, ak sú požiadané o informáciu, túto poskytnú v lehote piatich dní od požiadania.

(4) Ak príslušný orgán rozhodol o poskytnutí náhradného výživného, podá podnet orgánom činným v trestnom konaní[6]) na začatie trestného stíhania povinnej osoby pre zanedbanie povinnej výživy.

(5) Ak príslušný orgán vymáha poskytnuté náhradné výživné a penále podľa medzinárodných dohovorov,[7]) je povinný informovať Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže.[8])

(6) Daňové úrady sú povinné poskytnúť na požiadanie príslušného orgánu informácie o majetku, majetkových hodnotách a príjmoch povinnej osoby na účely zabezpečenia nároku štátu na náhradu za poskytnuté výživné a penále. Informácie poskytne daňový úrad do 30 dní od požiadania.

(7) Ak príslušný orgán rozhodne podľa § 9 a 12, je povinný informovať príslušný súd o prechode nároku oprávneného na výživné na štát.

§ 9
Poskytovanie náhradného výživného a prechod nároku oprávnenej osoby

(1) Náhradné výživné sa poskytuje na základe právoplatného rozhodnutia príslušného orgánu o priznaní náhradného výživného. Náhradné výživné sa poskytuje mesačne pozadu, najskôr od prvého dňa v mesiaci, v ktorom žiadateľ podal žiadosť.

(2) Ak žiadateľ o to výslovne požiada, náhradné výživné sa poskytne aj za tri kalendárne mesiace predchádzajúce kalendárnemu mesiacu, v ktorom bola žiadosť podaná.

(3) Príslušný orgán vypláca žiadateľovi náhradné výživné najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý žiadateľovi vznikol nárok na náhradné výživné, na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky,[9]) ktorá má povolenie pôsobiť ako banka na území Slovenskej republiky, alebo na žiadosť žiadateľa vypláca náhradné výživné v hotovosti. Ak žiadateľ písomne požiada o zmenu spôsobu vyplácania náhradného výživného, príslušný orgán je povinný žiadosti vyhovieť. Náhradné výživné sa nevypláca do cudziny.

(4) Poskytnutím náhradného výživného nárok oprávnenej osoby na výživné prechádza na štát, a to do výšky poskytnutého náhradného výživného.[10])

(5) Poskytnutím náhradného výživného vzniká povinnej osobe povinnosť zaplatiť štátu penále vo výške 25 % poskytnutého náhradného výživného. Príslušný orgán môže zo sociálnych dôvodov odpustiť platbu penále do času, keď dôjde k úprave sociálnych pomerov povinnej osoby.

(6) Príslušný orgán si uplatňuje náhradu za poskytnuté náhradné výživné a penále od povinnej osoby rozhodnutím podľa § 12.

§ 10
Rozhodnutie o zastavení výplaty náhradného výživného a rozhodnutie o zmene výšky náhradného výživného

(1) Príslušný orgán rozhodne o zastavení výplaty náhradného výživného,

a) ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na poskytovanie náhradného výživného,

b) ak žiadateľ nesplnil povinnosť podľa § 8 ods. 1 alebo

c) na žiadosť žiadateľa.

(2) Poskytovanie náhradného výživného sa zastaví od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom príslušný orgán rozhodol podľa odseku 1 o zastavení výplaty náhradného výživného.

(3) Príslušný orgán rozhodne o zmene výšky náhradného výživného, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na určenie výšky náhradného výživného, najmä právoplatné rozhodnutie súdu alebo súdom schválená dohoda. O zmene rozhodne príslušný orgán odo dňa, v ktorom nastala zmena skutočností rozhodujúcich na určenie výšky náhradného výživného.

(4) Odvolania podané proti rozhodnutiam vydaným podľa odsekov 1 a 3 nemajú odkladný účinok.

§ 11
Vrátenie náhradného výživného

Ak príslušný orgán rozhodne o zastavení výplaty náhradného výživného podľa § 10 ods. 1 písm. a), b), alebo rozhodne o zmene výšky náhradného výživného podľa § 10 ods. 3, súčasne rozhodne aj o povinnosti žiadateľa vrátiť poskytnuté náhradné výživné alebo jeho časť za obdobie, v ktorom

mu nepatrilo. Ak po výzve nedôjde do 15 dní k vráteniu náhradného výživného, ktoré žiadateľovi nepatrilo, príslušný orgán môže túto pohľadávku započítať s náhradným výživným splatným v ďalšom období.

§ 12
Konanie o náhrade za poskytnuté náhradné výživné a penále

(1) Ak príslušný orgán poskytne náhradné výživné, súčasne uplatní u povinnej osoby náhradu za poskytnuté náhradné výživné a penále.

(2) Príslušný orgán vydá rozhodnutie, ktorým uloží povinnej osobe uhradiť náhradu za poskytnuté náhradné výživné a penále vo výške poskytnutého náhradného výživného a penále podľa § 4 a § 9 ods. 4 a 5.

(3) Rozhodnutie podľa odseku 2, proti ktorému nebolo podané odvolanie, alebo rozhodnutie vydané v odvolacom konaní je právoplatné a vykonateľné. Také rozhodnutie je exekučným titulom podľa osobitných predpisov.[2])

§ 13
Spoločné ustanovenia

(1) Rozhodnutia podľa § 9 a § 12 ods. 2 vydáva príslušný orgán za celý kalendárny mesiac. Príslušný orgán môže vydať spoločné rozhodnutie za niekoľko kalendárnych mesiacov.

(2) Na konanie a rozhodovanie podľa tohto zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní,[11]) ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Uhradená náhrada za poskytnuté náhradné výživné a penále sú príjmom štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

§ 14
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2005.

Ivan Gašparovič v. r.

Pavol Hrušovský v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

1) § 85 a 88 Zákona o rodine.

2) § 41 ods. 2 a § 42 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.
§ 274 Občianskeho súdneho poriadku.

3) Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

4) Zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

5) Zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 5/2004 Z. z.

6) § 12 Trestného poriadku.

7) Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 33/1959 Zb. o Dohovore o vymáhaní výživného v cudzine.

8) § 65 ods. 2 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.

9) Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

10) § 101 Zákona o rodine.

11) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.